

SWEDISH
ENVIRONMENTAL
PROTECTION
AGENCY

YTTRANDE
2024-12-12

Ärendenummer
NV-06893-24

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över delbetänkandet Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – Behov och föreslagna förändringar (Ju2024/01778)

Sammanfattning

Naturvårdsverket kan inte ta ställning för eller emot den föreslagna regleringen eftersom den konsekvensutredning som har gjorts är bristfällig och inte tillräckligt omfattande i förhållande till den stora förändring som föreslås. Naturvårdsverket ser dock positivt på att myndigheter får förbättrade möjligheter att utbyta information med varandra i syfte att förhindra, förebygga, upptäcka, utreda och ingripa mot fusk, regelöverträdelse och brottslighet.

Naturvårdsverkets ställningstagande och skäl

Naturvårdsverket ser positivt på att Naturvårdsverket, och andra myndigheter inom miljöbalkens (1998:808) område, får en större möjlighet att lämna uppgifter till myndigheter som har ansvar utanför miljöbalkens område. Förslaget medför också en möjlighet att i större utsträckning få in uppgifter som behövs för att kunna bedriva en effektiv tillsyn inom miljöbalkens område, i synnerhet för att förebygga, förhindra och upptäcka avfallsbrottslighet.

Konsekvensutredningen är dock bristfällig varför det är svårt att utifrån underlaget överblicka vilka uppgifter som kan komma att utbytas med stöd av författningsförslaget, i vilken omfattning det kommer att ske och hur det på ett övergripande plan kommer att påverka myndigheternas arbete och hantering av uppgifterna.

Kartläggning av behovet av förbättrade möjligheter till informationsutbyte (avsnitt 4)

Naturvårdsverket ser att det finns ett behov av att utöka möjligheten att lämna uppgifter till och från myndigheter inom miljöbalkens område. Bortsett från det Skatteverket påtalat i kartläggningen (se s. 162) nämns inte det behovet i utredningen. Det är därför svårt att göra en bedömning av konsekvenserna av förslaget.

Naturvårdsverket har som central myndighet en utpekad roll som samordnande för tillsynen inom delar av miljöbalken, men har också ett utpekad ansvar för allmän tillsynsvägledning till samtliga tillsynsmyndigheter, bland annat för

frågor som rör tillsynen som regleras i 26 kap. miljöbalken. I den tillsyn som bedrivs inom miljöbalkens område framkommer ofta uppgifter som även andra myndigheter, utanför miljöbalkens område, behöver för sin tillsyn. Det rör även myndigheter som inte är att betrakta som brottsbekämpande myndigheter.

Även de kommunala tillsynsmyndigheterna inom miljöbalkens område behöver i större utsträckning än idag få in nödvändiga uppgifter för att kunna bedriva en effektiv tillsyn. Det kan exempelvis röra uppgifter som innehas av Jordbruksverket.¹

Sett till den myndighetsutövning Naturvårdsverket bedriver bör uppgifter kunna lämnas till bland annat Skatteverket och Polismyndigheten i större utsträckning än vad myndigheten bedömer vara möjligt idag. Det gäller särskilt uppgifter som framkommer i utredning, tillståndsgivning och tillsyn enligt EU:s avfallstransportförordning² och miljötillsynsförordning (2011:13). De författningsförslag som tidigare lämnades genom betänkandet Ökat informationsflöde till brottsbekämpning (se SOU 2023:69) kan medföra en sådan möjlighet.

Sekretessgenombrott efter en avvägning av olika intressen (avsnitt 7)

Naturvårdsverket delar bedömningen att det finns behov av att ett uppgiftsutlämnande ska föregås av en intresseavvägning. Detta är särskilt viktigt eftersom en omfattande sekretessbrytande bestämmelse föreslås, men ingen bestämmelse om överföring av sekretess anges. Samtidigt konstaterar Naturvårdsverket att den intresseavvägning som ska göras är komplex och medför svåra bedömningar, samt att det kommer att ankomma på rättstillämpningen att lämna ytterligare vägledning om hur intresseavvägningen ska göras.

Det som föreslås är en betydande förändring i förhållande till de bedömningar som görs enligt offentlighets- och sekretesslagen idag när myndigheter delar uppgifter med varandra. Det skydd som uppgifter har hos en myndighet kan försvagas betydligt genom den föreslagna förändringen i de fall uppgiften inte omfattas av sekretess hos den mottagande myndigheten. Med bakgrund av detta skulle Naturvårdsverket vilja se ytterligare utredning av alternativet som innebär att sekretessen överförs vid informationsutbyte enligt de nya reglerna.

Konsekvenser (avsnitt 12)

Naturvårdsverket anser att den konsekvensutredning som har gjorts inte är tillräckligt omfattande i förhållande till den stora förändring som föreslås. Det är därmed inte möjligt att överblicka konsekvenserna av ett utökat informationsutbyte med stöd av författningsförslaget, i vilken omfattning det kommer att ske och hur det på ett övergripande plan kommer att påverka myndigheternas arbete och hantering av uppgifterna.

¹ Se HFD 2023 ref. 5, där uppgifterna som den kommunala tillsynsmyndigheten begärde ut inte kunde lämnas ut från Jordbruksverket med stöd av 10 kap. 24 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), men inte heller med stöd av 10 kap. 27 § samma lag.

² Europaparlamentet och rådets förordning (EG) nr 1013/2006 av den 14 juni 2006 om transport av avfall.

Utredningen har bedömt att förslaget inte bör leda till något ökat resursbehov för de statliga myndigheterna. Som skäl anges bland annat att den nu föreslagna sekretessbrytande bestämmelsen kan förenkla och underlätta för myndigheter, trots att det leder till ett ökat informationsutbyte. Samtidigt anges bland annat i avsnitt 9.4.1 att majoriteten av de befintliga sekretessbrytande bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen inte kommer att påverkas av förslaget utan ska komplettera den föreslagna bestämmelsen.

Naturvårdsverket konstaterar att myndigheter även framöver kommer att behöva navigera bland och tillämpa flera olika sekretessbrytande bestämmelser. Dessutom ska myndigheter, i bedömningen inför ett utlämnande, även ta hänsyn till om uppgifterna skyddas av sekretess hos den mottagande myndigheten. Detta kan snarare komma att ställa högre krav på en handläggare hos en utlämnande myndighet, som även kommer att behöva ha kännedom om mottagande myndighets sekretessbestämmelser. Eftersom det inte går att överblicka konsekvenserna av författningsförslaget är det svårt att förutse omfattningen av vilka resurser som kan komma att krävas.

Beslut om detta yttrande har fattats av vikarierande generaldirektören Maria Ohlman efter föredragning av tillförordnade avdelningschefen Johan Bogren.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit enhetschefen Kerstin Åstrand, miljöjuristen Lina Vogel, verksjuristen Emma Wirf samt handläggare Hanna Berggren.

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

För Naturvårdsverket

Maria Ohlman

Johan Bogren

Kopia till:

Ju.L6@regeringskansliet.se

kn.remissvar@regeringskansliet.se